

Przedmowa

Henk de Berg poświęcił swą książkę podstawowym zagadnieniom Freudowskiej psychoanalizy. Udało mu się wybrać i zilustrować te zagadnienia, bez których nie można zrozumieć ani samego Freuda, ani jego duchowych spadkobierców i naśladowców, ani adwersarzy i wrogów. Rozprawa adresowana jest do odbiorców, którzy z psychoanalizą stykają się po raz pierwszy i pragną poznać jej podstawy i najistotniejsze założenia. Czytelnikami *Teorii Freuda* mogą być zatem uczniowie lub studenci filologii, filozofii, historii, socjologii a także czytelnicy, którzy po prostu chcą zapoznać się z tezami słynnego psychoanalityka. Temat podjęty przez autora jest w Polsce z pozoru znany, choć trudno o publikacje wprowadzające do problematyki i ukazujące, jak przenieść teorie wiedeńskiego uczonego na obszar badań literaturoznawczych i kulturoznawczych. De Berg to popularyzator Freuda, w przystępny i plastyczny sposób wyjaśnia, czym jest psychoanaliza, opowiada o jej początkach i genezie, tłumaczy podstawowe jej pojęcia, takie jak świadomość, nieświadomość, przedświadomość, regresja, opór, przeniesienie, zgęszczenie, wreszcie id, ego i superego. Interpretacja marzeń sennych i pomyłek – najbardziej chyba atrakcyjna część psychoanalizy – stanowi oś pierwszej części książki, którą zamyka zwrócenie uwagi na kontrowersyjność teorii Freuda.

Część druga zajmuje się zastosowaniem psychoanalizy. De Berg prezentuje trzy znane wykładnie utworów literackich: Ernest Jones w *Hamlet and Oedipus* interpretuje w sposób bardzo przekonujący *Hamleta*, Walter Schönau przedstawia dość zaskakującą analizę słynnego wiersza Henryka Heinego *Lorelei* i wreszcie Bruno Bettelheim w *Cudowne i pożyteczne* proponuje opartą na teorii Freuda lekturę *Królewny Śnieżki*. Ponieważ przykłady wybrane przez de Berga to powszechnie znane utwory i klasyczne ich interpretacje, czytelnik może szybko przyswoić sobie podstawowe zasady metody psychoanalitycznej w literaturoznawstwie. Równie

atrakcyjnie autor zaprezentował wykładnię fenomenów kulturowych za pomocą Freudowskich tez, posługując się głównie przykładami zaczerpniętymi z *Totem i tabu*. Szczególnie ciekawym zastosowaniem koncepcji Freuda w badaniach nad kulturą jest zaproponowana przez znanego filozofa, Odo Marquarda interpretacja niemieckiej rewolty studenckiej sześćdziesiątego ósmego roku.

Jak pisze we wstępie autor: “nie jest dobrze jeśli ktoś próbuje biegać, a nie umie jeszcze chodzić”. Myślę, że jego książka może być pomocna “w nauce chodzenia” dla wszystkich zaczynających przygodę z Freudem.

Joanna Jabłkowska